

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT

Rotel 14

Brottmålshandl 3

DOM

2022-04-08

meddelad i

Jönköping

Mål nr: B 545-22

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Lamin Bah, 19860214

Adress saknas

Medborgare i Gambia

Offentlig försvarare:

Advokat Daniel Özmen

Vätter Advokatbyrå AB

Fabriksgatan 6

553 18 Jönköping

Åklagare

Kammaråklagare Jessica Andersson

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Jönköping

Box 73

551 12 Jönköping

Målsägande

Sekretess B, se Partsbilaga sekretess

Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Ulrika Rogland

Ulrika Rogland Advokatbyrå AB

Norra Vallgatan 66

211 22 Malmö

Målsägandebiträde genom substitution:

Egzon Kalludra

c/o Ulrika Rogland Advokatbyrå AB

Norra Vallgatan 66

211 22 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Framkallande av fara för annan, 3 kap 9 § brottsbalken

2022-01-31 -- 2022-02-06 (9 tillfällen)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Hamngatan 15

Telefon

036-15 67 00

Öppettider

måndag - fredag

08:30-16:00

Postadress

Box 2243

550 02 Jönköping

E-post

jonkopings.tingsratt@dom.se

Webbplats

www.jonkopingsTINGSRATT.DOMSTOL.SE

Utvisning

Yrkandet om utvisning avslås.

Skadestånd

Sekretess B:s skadeståndsyrkande avslås.

Sekretess

1. Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på följande uppgifter som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar.
 - a) Uppgifter som kan röja målsäganden Sekretess B:s identitet.
 - b) Uppgifter om målsäganden Sekretess B:s och tilltalade Lamin Bahs personliga förhållanden, dock endast i den utsträckning som uppgifterna inte finns intagna i domen.
2. Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifterna om målsäganden Sekretess B:s identitet i partsbilagan till denna dom.

Ersättning

1. Daniel Özmen får ersättning av staten med 85 150 kr. Av beloppet avser 64 890 kr arbete, 3 230 kr utlägg och 17 030 kr mervärdesskatt.
 2. Ulrika Rogland får ersättning av staten med 76 350 kr. Av beloppet avser 47 370 kr arbete, 11 880 kr tidsspillan, 1 830 kr utlägg och 15 320 kr mervärdesskatt.
 3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
-

BEGÄRAN OCH INSTÄLLNING

Åklagaren har begärt att Lamin Bah ska dömas för följande brott.

Framkallande av fara för annan – 3 kap. 9 § brottsbalken

Lamin Bah är smittad med hivinfektion. Lamin Bah har utsatt Sekretess B för fara för allvarlig sjukdom genom att ha haft oskyddade samlag med henne. Det hände vid nio tillfällen under perioden den 31 januari 2022 till den 6 februari 2022 i Huskvarna, Jönköpings kommun.

Lamin Bah begick gärningen av grov oaksamhet. Den grova oaksamheten bestod i att Lamin Bah, som var medveten om sin hivinfektion, inte har informerat Sekretess B om infektionen inför att de har haft oskyddade samlag med varandra.

Åklagaren har vidare begärt att Lamin Bah ska utvisas från Sverige och förbjudas att under 5 år återvända hit enligt 8 a kap. 1 § och 8 § utlänningslagen (2005:716).

Målsäganden Sekretess B, som biträder åtalet, har begärt skadestånd av Lamin Bah enligt bilaga 1.

Lamin Bah har förnekat gärningarna. Han har motsatt sig åklagarens begäran om utvisning. Han har även motsatt sig att betala skadestånd, men accepterat beräkningen av sjukvårdskostnader om han blir skyldig att betala skadestånd.

UTREDNING

På åklagarens begäran har rätten hållit förhör med målsäganden, den tilltalade Lamin Bah, vittnena Piotr Nowak (läkare) och Veronica Svedhem Johansson (Lamin Bahs behandlande läkare) samt det sakkunniga vittnet Jan Albert.

Åklagaren har som skriftlig bevisning lagt fram följande handlingar ur förundersökningsprotokollet.

1. PM angående medicinering under frihetsberövandet, s. 20, till utvisande av att Lamin Bah har medicinerats när han har varit frihetsberövad.
2. PM, telefontömning med bilagor, s. 21–26, till utvisande av Lamin Bahs kontakter med sjukvården
3. Journalanteckning målsägande, s. 39–40, till utvisande av målsägandes initiala uppgifter samt till hennes behandling.
4. Skärmdump från messenger konversation, s. 42–60, till utvisande av hur målsägande och Lamin Bah fick kontakt.
5. Journalanteckning Lamin Bah, s. 61–63 och 66–112, till utvisande av Lamin Bahs läkarkontakter samt vilken information han fått.
6. Analysresultat blodprov, s. 65, till utvisande av viruskopior i blodet.
7. PM, Smittsamhet vid behandlad hivinfektion, s. 144–170, till utvisande av risken för smitta

Lamin Bah har åberopat en presentation och sammanställning över vetenskapliga artiklar.

DOMSKÄL

Lamin Bah ska frikännas från åtalet om framkallande av fara för annan

Har målsäganden och Lamin Bah haft samlag och i så fall vid hur många tillfällen?

Både målsäganden och Lamin Bah har berättat om att de haft samlag. Målsäganden har å sin sida berättat om att Lamin Bah har tvingat till sig samlag vid nio tillfällen medan Lamin Bah berättat att målsäganden tagit initiativ till samlagen som har varit två till antalet. Till stöd för målsägandens version av händelseförloppet finns endast ett utdrag från hennes journal. Enligt tingsrätten är detta inte tillräckligt stark stödbevisning för att målsägandens version ska ligga till grund för bedömningen. Det innebär inte att tingsrätten inte tror på målsäganden utan endast att bevisningen inte är tillräckligt stark.

Det är i stället det som Lamin Bah berättat som blir utgångspunkten för hur många samlag som skett och hur dessa har gått till.

Lamin Bah har berättat att han och målsäganden hade vaginalt samlag vid två tillfällen – på måndagen den 31 januari 2022 och lördagen den 5 februari 2022. Båda skedde i Huskvarna. Vid det första tillfället fick han utlösning på lakanet och det andra tillfället i målsäganden. Vid båda tillfällen var samlagen oskyddade. Enligt tingsrätten är det alltså visat att Lamin Bah och målsäganden haft oskyddat samlag vid två tillfällen.

Har Lamin Bah haft en HIV-infektion vid samlagen och har han informerat målsäganden om denna?

Av Lamin Bahs journalanteckningar framgår att han testade positivt för hiv första gången den 28 december 2021. Det preliminära testsvaret bekräftades dagarna efter. Lamin Bah och målsäganden har båda berättat att Lamin Bah inte informerat målsäganden om att han bar på en hivinfektion innan samlagen. Det uppdagades i stället natten till söndagen den 6 februari 2022 då målsäganden hittade kopior på Lamin Bahs journalanteckningar. Det är således visat att Lamin Bah haft en hivinfektion och att han inte informerat målsäganden om denna. Han har haft en skyldighet att informera om hivinfektionen inför ett samlag enligt de förhållningsregler som hans läkare meddelat med stöd av smittskyddslagen.

Har det funnits en konkret fara för att målsäganden ska ha smittats?

Enligt 3 kap. 9 § brottsbalken ska den som av grov oaktsamhet utsätter annan person för fara för allvarlig sjukdom dömas för framkallande av fara för annan. I rättsfallet NJA 2018 s. 369 har Högsta domstolen gjort följande uttalande.

17. Användningen av moderna mediciner har medfört att det numera är möjligt att förhindra att en hivinfektion utvecklas till aids och leder till döden. Medicinerna möjliggör en god livskvalitet hos den behandlade. Det är emellertid även i dag fråga om en livslång och obotlig sjukdom som, om

den inte behandlas, leder till aids. Sjukdomen kräver omfattande medicinering med risk för biverkningar. Hivinfektion definieras fortfarande som en allmänfarlig sjukdom i smittskyddslagen

18. Därmed måste hivinfektion alltså ses som en sådan allvarlig sjukdom som 3 kap. 9 § brottsbalken omfattar.

Högsta domstolen konstaterar vidare i samma rättsfall att hiv är en så allvarlig sjukdom att även en liten sannolikhet för smitta är tillräckligt för att en konkret fara ska föreligga. Vid en välinställd hivbehandling är dock smittorisken så liten att faran för smittoöverföring inte är konkret. Om den hivsmittade personen inte haft en välinställd behandling *kan* en konkret fara för smittoöverföring ha förelegat vid ett oskyddat samlag

Folkhälsomyndighetens definition av välinställd hivbehandling är följande.

- Virusnivån av hiv i blodplasma ska kontinuerligt vara omätbar, vilket ska ha verifierats vid minst två på varandra följande virusmätningar utförda med 3–6 månaders intervall.
- Patienten ska bedömas ha kontinuerligt hög behandlingsfölsamhet.
- Uppföljning av virusnivåer av hiv och behandlingsfölsamhet ska ske regelbundet enligt RAV:s riktlinjer.

Med omätbara virusnivåer avses nivåer under mätbar nivå med de tester som används i svensk rutinvård, dvs. <20 eller <50 hiv-RNA-kopior/ml plasma beroende på testfabrikat. Hos en begränsad andel av patienter med god behandlingsfölsamhet och välinställd behandling ses låga, men mätbara, virusnivåer i blodplasma; upp till 200 kopior/ml. När virus påvisas upp till denna nivå vid enstaka tillfällen kallas de ”blips”. Patienter med ”blips” upp till 200 kopior/ml ingår i gruppen patienter med välinställd behandling.

I PARTNER- och Opposites Attract-studierna var gränsen för välinställd antiretroviral behandling 200 kopior/mL. Antalet studiepatienter med kontinuerlig virusnivå i intervallet 50–200 kopior/mL var dock lågt, varför det inte går att säkert vetenskapligt verifiera att smittsamheten är minimal eller ingen i detta intervall. Inga fall av hivöverföring finns dock rapporterade i den vetenskapliga litteraturen för patienter med virusnivåer i detta intervall.

I målet är det klarlagt att Lamin Bah inte har haft någon välinställd hivbehandling.

Veronica Svedhem Johansson, Piotr Nowak och Jan Albert har samstämmigt sagt att det tar ett par veckor innan virusnivåerna kommer ner till en omätbar nivå. Det finns dock individuella skillnader och kan ta längre tid än så. Enligt Jan Albert är virusnivåerna starkt kopplat till smittorisen.

Tingsrätten har tagit del av Lamin Bahs resultat från tre testtillfällen.

- 30 december 2021: 150 000 viruskopior/mL
- 13 januari 2022: 38 000 viruskopior/mL
- 15 februari 2022: 133 viruskopior/mL

Den 7 januari 2022 påbörjade Lamin Bah behandling med bromsmediciner. Frågan är därmed vilka virusnivåer Lamin Bah hade vid samlagen den 31 januari och 5 februari 2022.

Jan Albert har uttalat att det inte går att fastställa med säkerhet vilken nivå Lamin Bah hade vid de aktuella datumen. Nivåerna är dock förväntade och visar att bromsmedicinerna har effekt vilket innebär att virusnivåerna sjunkit snabbt i början. Därefter mattas minskningen av något. Det är inte omöjligt men osannolikt att Lamin Bah vid samlagen hade omätbara nivåer. Mer sannolikt var den högre än 133

viruskopior/mL. Den kan ha varit på 200 viruskopior/mL men mest sannolikt något över det. Med fler testtillfällen hade det varit lättare att avgöra.

I de studier som kriterierna för välinställd hivbehandling bygger på (Opposites Attract, PARTNER1 och PARTNER2) noterades ingen smitta för personer med under 200 viruskopior/mL. Opposites Attract-studien omfattade 16 800 oskyddade samlag. De två PARTNER-studierna omfattade 48 000 respektive knappt 75 000 oskyddade samlag. I PARTNER1-studien var nivåerna mellan 50 och 200 viruskopior/mL vid 6 procent av tiden. I PARTNER2-studien var motsvarande andel 4 procent. Antalet samlag som skett vid intervallet 50 till 200 viruskopior/mL framgår dock inte. I Opposites Attractstudien skedde 239 av samlagen vid virusnivåer över 200 viruskopior/mL och av dessa skedde 219 samlag vid virusnivåer över 1 000 viruskopior/mL utan att någon hivsmitta överfördes. Vidare har Lamin Bah återopat en äldre studie genomförd i Uganda där ingen hivsmitta skedde vid virusnivåer under 1 500 viruskopior/mL.

Kriterierna för välinställd hivbehandling har enligt Jan Albert tagits fram med hängslen och svängrem. De är något överförsiktiga och ska vara enkla att följa inom vården. Anledningen till att det krävs två testresultat är dels att ett enskilt test kan ge felvärden, dels att kontrollera följsamheten till medicineringen. Han har bekräftat studierna ovan och tillagt att det finns extremt få fall dokumenterade vid virusnivåer om 100 viruskopior/mL eller uppemot 1 000 viruskopior/mL. Vid 133 viruskopior/mL är smittorisken noll eller nästintill noll.

Tingsrätten gör följande bedömning. Det finns i vart fall 139 000 dokumenterade oskyddade samlag inga fall av smitta vid virusnivåer under 200 viruskopior/mL. I spannet 50 till 200 viruskopior/mL är antalet dokumenterade oskyddade samlag utan smitta färre men fortfarande många tusen till antalet. Det krävs enligt tingsrätten att virusnivåerna i vart fall överstigit 200 viruskopior/mL för att det ur ett straffrättsligt perspektiv ska ha funnits en beaktansvärd risk för smitta. Omständigheterna i det här fallet är speciella eftersom Lamin Bah medicinerat precis så länge som det för många patienter krävs för att nå denna låga nivå. Eftersom virusnivåerna sjunkit snabbt säger

inte testresultatet från två och en halv vecka innan det första samlaget särskilt mycket om Lamin Bahs virusnivåer vid samlagen. Testresultatet från den 15 februari 2022 är mer indikativt. Det är därför inte osannolikt att Lamin Bah hade nivåer ner mot 200 viruskopior/mL vid samlagen. Mest sannolikt hade dock Lamin Bah nivåer en bit över 200 viruskopior/mL. I det fallet är dock smittorisken än mer okänd. Av vad Jan Albert berättat och studierna som presenterats är dock risken större relativt sett men fortfarande starkt begränsad. Kombinationen av att Lamin Bah kan ha haft virusnivåer under 200 viruskopior/mL vid samlagen och att smittorisken en bit över 200 viruskopior/mL också är begränsad gör sannolikheten för smitta så liten att risken inte är beaktansvärd. Det är därmed inte visat att det funnits en beaktansvärd risk för att Lamin Bah skulle smitta målsäganden vid de två oskyddade samlagen. Han ska därför frikännas från åtalet.

Avslutningsvis ska det tydliggöras att tingsrätten inte anser sig frånga Högsta domstolens praxis utan endast gjort en individuell bedömning i det enskilda fallet. Det kan dock noteras att PARTNER-studierna slutredovisats efter det att Högsta domstolen meddelade sin dom i NJA 2018 s. 369.

Övriga frågor

En förutsättning för att någon ska utvisas på grund av brott är att denne döms. Eftersom Lamin Bah frikänns från åtalet ska åklagarens begäran om utvisning avslås.

Eftersom tingsrätten frikänner Lamin Bah från åtalet ska även målsägandens begäran om skadestånd avslås.

Den ersättning som Daniel Özmen har begärt är skälig.

Ulrika Roglands begäran om ersättning för arbete är skäligt. Ulrika Rogland har vidare begärt ersättning för tidspillan med 19 timmar och 45 minuter motsvarande tre resor mellan Malmö och Jönköping samt utlägg i samband med resorna, däribland hotell. Ersättningen till målsägandebiträde får endast om det finns särskilda skäl avse de

merkostnader för tidsspillan och utlägg som har uppstått på grund av att biträdet har sin verksamhet långt ifrån den ort där domstolen är belägen. Ulrika Rogland har inte anfört några sådana särskilda skäl och något förhandsbesked i frågan har inte lämnats. Tingsrätten anser därmed att hon ska ersättas enligt schablonen för tidsspillan (jfr. rättsfallen NJA 2012 s. 914 och NJA 2017 s. 629). Hon ska därför ersättas för tidsspillan motsvarande nio timmar beträffande de tre resorna mellan Malmö och Jönköping. Vad gäller ersättningen för utlägg uppskattar tingsrätten kostnaden till skäliga 1 830 kr, motsvarande tre resor á tio mil enkel väg med bil.

Det finns skäl att förordna om sekretess för de uppgifter som framkommit bakom stängda dörrar och övriga uppgifter som kan röja målsägandens identitet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (TR-01)

Domen kan överklagas. Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 29 april 2022. Tingsrätten skickar det vidare till Göta hovrätt.

För tingsrätten

Vidar Bley

I avgörandet har tingsfiskalen Vidar Bley och tre nämndemän deltagit. Skiljaktig mening, se nästa sida.

SKILJAKTIG MENING

Nämndemannen Håkan Gustavsson är skiljaktig i skuldfrågan.

Jag är ense med majoriteten fram till frågan om det förelegat en konkret fara för smitta. Jag anser i likhet med majoriteten att det är visat att Lamin Bah inte hade någon välinställd behandling vid samlagen. Det är bara vid en välinställd behandling som risken för smitta är så låg att det inte finns en beaktansvärd risk för smitta. Vidare har Lamin Bah fått information om sin hivsmitta från sin behandlande läkare. Han har förstått innebörden av denna. Trots detta har han haft samlag med målsäganden men varit helt likgiltig inför risken att hon kan smittas av hiv. Lamin Bah har alltså varit grovt oaktsam och ska därför dömas för framkallande av fara för annan.

Straffvärdet motsvarar sex månaders fängelse. Med hänvisning till att Lamin Bah inte tidigare är dömd för brott och risken för återfall är liten ska han dömas till villkorlig dom. Eftersom Lamin Bah varit frihetsberövad i målet ska den villkorliga domen inte förenas med dagsböter.

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Brottmålshandl 3

INKOM: 2022-03-18
MÅLNR: B 545-22
AKTBIL: 87

Jönköpings tingsrätt

Malmö den 18 mars 2022

Enskilt anspråk i mål B 545-22

YRKANDE

Målsägande NN 1 biträder åtalet och yrkar att Lamin Bah ska förpliktigas att utge skadestånd till henne med totalt 29 925 kr, varav 25 000 kr avser kränkning, 4 725 kr avser sveda och värk och 200 kr avser kostnader för läkarbesök, allt jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 6 februari 2022 till dess full betalning sker.

GRUNDER

Som grund för sitt yrkande åberopar NN 1 den brottsliga gärningen enligt åklagarens gärningsbeskrivning.

BEVISNING

NN 1 åberopar samma bevisning som åklagaren.

NN 1 åberopar även bilaga 1–6 till styrkande av det enskilda anspråket.

**Dag som ovan,
Ulrika Rogland**

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.